

חרדים מכתות

סכנת הכתות באספקלריה תורנית

חרדים מכתובות

סכנת הכתות באספקלריה תורנית

אדר תשפ"ג

מרדכי וילנר

mw27202720@gmail.com

תוכן ענינים

ה. הסכמות.....

ג. הקדמה.....

טו. מהי כת.....

יט. סימני זיהוי לכתות.....

תלות • ניתוק מהמשפחה והחברים • אסור להעביר ביקורת • סודיות • האמת
היחידה ושליטת האחר • המנהיג יותר חשוב מהדרך • המנהיג תמיד צודק •
ציות עיוור למנהיג תוך ביטול עצמי • דרישת אמון • שיגעון גדלות • אנחנו והם
• זריעת פחד ואימה • יעוץ מוגזם • אסור לצאת מהקבוצה • השפלות פומביות
• מי שמערער אחרי המנהיג פגום וצריך תיקון • הטלת אשמה • בלבול ואי
יציבות • זריקת השכל • פיקוח על מעשי חברי הקבוצה • המנהיג לא מחוייב
לחוקי הקבוצה • וידוי בפני המנהיג • עידוד לשון הרע על חברי הקבוצה
למנהיג • שיעורים ארוכים מאוד ובלילות • שינוי שמות וקביעת שמות ע"י מנהיג
הקבוצה • אינטנסיביות • מתן משאבים או התנדבות מוגזמת עבור הקבוצה •
מסיונריות

מה עושים.....

להבדלים בין כתות לחצרות בציבור החרדי.....

הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א
גאב"ד בני ברק

שריאל רוזנברג

אב"ד בית דין צדק - בני ברק
רב שכונת רמת דוד (פרדס ברמן)
בני ברק

בס"ד, אור לד' טבת תשפ"ג

הרב מרדכי וילנר שליט"א עוסק במצוה של הצלת נפשות משבי הכתות השונות, וחיבר קונטרס בשם "חרדים מכתות" לבאר מהי כת, כדי לדעת להיזהר ולהשמר שלא להלכד ברשת הכתות.

ויה"ר שחפץ ד' בידו להצליח לעורר הלבבות ולהציל נפשות, וצדקה תהי' לו.

יב"ח
לרוב יאמין

רח' הרב יעקב לנדא 5 בני ברק 5155026 טל. 054-8450026 פקס. 03-6161319

הגאון רבי צבי ברורמן שליט"א
ראב"ד ביתר-עילית

צבי ברורמן
ראב"ד ביתר-עילית
ואב"ד נתיבות חיים
אבינדב 3, ירושלים תובב"א

הננו לחזק את ידו של ידידנו הרב מרדכי וילנר שליט"א, העוסק בדבר גדול, הצלת ישראל מכבלי כתות הכזב, התופסים נפשות ישראל בדברי שקר ומרמה, וגורמים לנזקים עצומים בגשמיות ורוחניות, ולפירוק בתים כשרים במשאות שווא ומדוחים.

והרב הנ"ל אף כבר זכה בעבר לסייע בביטול אחת מהכתות, והציל בזה אנשים ומשפחות רבות.

והנני לברך את הרב המחבר שליט"א שחפץ ה' בידו יצלח כשאיפתו הטהורה.

כה דברי המברכו בכל לב

ובאעה"ח בי"א טבת תשפ"ג צבי ברורמן

הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א
ראב"ד בני ברק

הרב יהודה סילמן
רב דקהל חסידים רמת אלחנן ב"ב
וראב"ד בבד"צ של מרץ הגר"נ קרליץ זצוק"ל

כ"ד טבת תשפ"ג

בס"ד

לכבוד הרה"ג רבי מרדכי וילנר שליט"א

הנני להביע תודתי והערכתי על עבודתך החשובה לעצור את הנגע שנקרא 'כתות' שרבים חללים הפיל והוציאו בדרך זו הרבה אנשים מדרך תורה ואמונה ונוסף על זאת ביודעי ומכירי קא אמינא שהרסו הרבה משפחות. ויש במלחמה זו הצלת הגוף והנפש ויש בזה גם זיכוי הרבים ואסיים בברכה להצלחה בכל אשר תעשה ולרוב נחת יהודית מהילדים.

ובזה בעה"ח

יחודא סילמן
רבי יהודה סילמן
רב דקהל חסידים
רמת אלחנן

הגאון רבי שמואל דוד הכהן גרוס שליט"א
 רב חסידי גור - אשדוד

והגאון רבי שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א
 חבר הביד"צ ד'קהל מחזיקי הדת' בעלזא

Rabbi Samuel David Gross
 Dean Kolell Beit Israel
 Rabbi Of Chasidei Gur - Ashdod

הרב שמואל דוד הכהן גרוס
 ראש כולל בית ישראל
 רב חסידי גור - אשדוד

ב"ה, ר"ח שבט תשפ"ג

הסכמה

הן הובא לפני קונטרס של הרב מרדכי וילנר הי"ו שבו מגלה את עינינו להזהר מכל מיני כתות הצומחים כפטריית ומתעים את עיני הבריות. וכמובן שרק אפשר לסמוך על המוחזק לנו שהוא יר"ש ברבים.

והשי"ת ישמרנו מהם ומהמונם שלא נכשל חלילה.

בכבוד
 תמונת קנין קבוק
 ע"פ

בס"ד ט"ז שבט תשפ"ג

גם אני מצטרף להגאון הנ"ל החוברת שמוציא המחבר שליט"א מתוך נסיון והתייעצות עם גדולי הדור שליט"א נחוץ מאוד ללמד תועים בינה כדי להבחין בין טמא לטהור. ובס"ד מי שקורא בספרו יזכה להבחין בין קודש לחול ובין אור לחושך.

השי"ת יצילנו מכל אלו הכיתות הטמאים ויערה עלינו רוח טהרה ממרום

ב"ה ר"ח שבט תשפ"ג

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א מו"צ וראש ישיבת 'בני ציון' ירושלים

Ben Zion Mutzafi
Dean of Yeshivat "Bnei Zion", Jerusalem

בן ציון מוצפי
ראש ישיבת "בני ציון", ירושלים

ב"ה

לכבוד

הרה"ג רבי מרדכי וילנר שליט"א

קיבלתי עותק של הקונטרס שכבודו כתב בשם "חרדים מכתות", והתפעלתי מאוד מאופן הטיפול וההסבר לאופן פעולתן של כתות אלה והסכנה העצומה הטמונה בהן.

לצערינו, כאשר בתקופתינו ישנם צעירים וגם צעירות, אשר מסיבות שונות נפלטים ממסגרות טובות וחשובות, והללו מהווים טרף קל לאותם "צידי נפשות" האורבים להם, והמשתלטים עליהם ועל רכושם, והופכים אותם לעבדים נרצעים למאווייהם.

החוברת ערוכה וכתובה בטוב טעם ודעת, מתארת ומסבירה כהוגן ובמדויק את הרקע, הסיבות, והפרצות הגורמות לתופעה. ובמקביל מתארת את השיטות והדרכים לגיוסם של הקורבנות תחת שלטון פולחני של ראש הכת. והרי זה גובל בכפירה ממש, כי הם מאמינים ומתארים אותו בדרגה אלקית, ועוברים על "לא יהיה לך אלקים..."

חבל על זרע קדושים אברהם יצחק ויעקב הנופלים ברשת המסוכנת של כתות אלה, וחובה קדושה מוטלת על כל אחד מאיתנו לקחת על עצמו לפעול בכל דרך אפשרית למגר ולסלק אנשים בורים ומסוכנים אלה מתוכנו, ולהציל נפשות של דורות שלמים הבאים אחריהם, בטרם נאחר חלילה את המועד.

ישר כוחך, ונזכה להציל נפשות תמימות מבור תחתיות.

הגאון רבי עזריאל אויערבאך שליט"א
רב קהילת 'חניכי הישיבות' בית וגן

בס"ד

Rabbi Ezriel Auerbach
Bayit Vegan, Jerusalem

חרב עזריאל אויערבאך
בית וגן, ירושלים ת"ו

שבט תשפ"ג

תחזקנה ידיו של האברך החשוב הרב מרדכי וילנר שליט"א העוסק
בהצלת נפשות מיד עושקיהם בדברי מרמה והנפשות התמימות
הם כשבויות חרב בידיים מלאות און אשר פיהם דבר שוא וימינם
ימין שקר.

מן השמים יסייעו ביד האברך הנ"ל להוציא יקר מזולל והוא רחום
יכפר עון.

ב"ב בית אויערבאך שליט"א
עזריאל אויערבאך

הגאון רבי יעקב תופיק-אביעזרי שליט"א רב ואב"ד לקהילות הספרדים ביתר עילית

הרב יעקב תופיק-אביעזרי
רב ואב"ד לקהילות הספרדים
ביתר עילית

בס"ד ק' אלול תשס"ז

מכתב ברכה

הובא לפני קונטרס רב החשיבות של הרה"ג מרדכי וילנר שליט"א הנקרא בשם "חֲרָדִים מַכְתּוֹת" ובו דברים נפלאים ונצרכים עד למאוד בענין הזהירות מכל מיני כתות שונות ומשונות שמתרבות והולכות ולכדות ברישתם הנפשעת מבני ישראל החרדים לדבר ה' בדברי שקר וכזב וגורמים לנוזקים גדולים הרס וחורבן למשפחות ובפרט לצעירים וצעירות שנמצאים בכל מיני מצבים וע"י הכתות הם נופלים לבאר שחת ואחריתו מי יישורנו

יישר כח למחבר שמעלה את הדברים בקונטרס לציבור שיידע איך לזהות ולהתרחק מכתות נפשעות אלו ויש בזה הצלת נפשות גדולה וכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא

ולא נצרכה אלא לברכו שה' יצליח בידו להגדיל תורה ולהאדירה ויפוצו מעיינותיו חוצה ויזכה להמשיך ולשבת באהלה של תורה ובטוחני שהקונטרס יפעל את פעולתו שלשמה הוא נכתב ויהיה זיכוי רבים גדול אמן

בברכת התורה

יעקב תופיק-אביעזרי

הקדמה

ישנן תפיסות רבות מוטעות אודות כתות, לדוגמא "חברי הכת הם אנשים חלשים ומוזרים", "חברי הכת לבושים באופן מוזר", "חברי הכת חיים בדירות משותפות וסגורות". האמת היא שיש הרבה אנשים נורמטיביים שלצערנו נמצאים בתוך כתות וניזוקים שם.

הנמצא בכת בטוח שהוא מאושר, אבל הנזקים הם עצומים וארוכי טווח.

בשנים האחרונות נתקלתי בכמה כתות שהחברים בהם היו אברכים ונשים מהציבור החרדי. ראיתי שהמודעות והידע לנושא של כתות בציבור שלנו, שברוך ה' לא רואה חדשות, לא נמצא ברשתות וכדו', נמוכה מאוד.

כואב מאוד לראות אנשים שרצו להתחזק בעבודת ה' ונפלו לקבוצות מסוכנות בגלל שהכריזמטיות של המנהיג סחפה אותם, פגעה בהם, ניצלה אותם ולקחה מהם את הבחירה ושיקול הדעת.

מפחיד לראות אנשים שסבלו מבעיה כל שהיא והשקיעו את מיטב כספם כדי לפתור ולטפל בבעיה, אבל לא ידעו שהם כנסיים למלכודת, שלא רק שלא תפתור להם את הבעיה, אלא תפגע בהם יותר ותנצל אותם.

ע"כ אמרתי אל ליבי לסדר את הסממנים שנמצאים בכתות כדי

שכל אחד יוכל לזהות את הכתות עוד לפני שניזוקים מהם. השתדלתי לענות תוך כדי גם על שאלות נפוצות מה ההבדל בין כתות לציבור החרדי בכללותו.

השתדלתי מאוד לדייק בדברים, הדברים נכתבו אחרי התייעצות עם תלמידי חכמים, דיינים ואנשי חינוך, שיש להם נסיון בכתות בציבור שלנו. כמו כן התייעצתי עם אנשי מקצוע בתחום. נעזרתי גם במידע וחומרים מהמרכז לנפגעי כתות. תודתי נתונה לכל אחד ואחד מהם.

לא הרחבתי איך כתות פועלות, איך עובד שבי מחשבתי וכו', ואולי עוד חזון למועד.

בתפילה לפני שוכן מרומים שיהיה לתועלת, ויצילנו מן הנוכלים והשרלטנים, ונזכה במהרה למשיח צדקנו אכ"ר.

מהי כת?

כת היא קבוצה פוגענית המשעבדת את אנשיה לגורו (מנהיג כת) - המנצל אותם לטובתו באופן נפשי ו/או כלכלי ו/או פיזי.

אנשי המקצוע הגדירו כת:

”כתות פוגעניות הן קבוצות המתלכדות סביב אדם או רעיון, תוך שימוש בשיטות פסיכולוגיות מתוחכמות ושימוש במצגי שווא במטרה ליצור למצטרף זהות חדשה שניתן לנצל ולשעבד לטובת המנהיג ו/או הקבוצה. קבוצות אלה מנצלות את חבריהן לצורך קידום מטרות הכת, וגורמות לנזקים נפשיים, פיזיים, כלכליים וחברתיים (באחד או יותר מהתחומים), בקרב חברי הקבוצות, משפחותיהם והקהילה הסובבת.”

כתות יתלכדו תמיד סביב רעיון אידאולוגי כל שהוא. האידאולוגיה היא זו שתהווה את הכלי לצירוף האנשים לכת ולבניית השבי והשליטה. ישנן מספר סוגי כתות. בציבור החרדי ישנן בעיקר 3 סוגים: כתות דתיות (המתלכדות סביב רעיון דתי), כתות טיפוליות (סביב רעיון טיפולי) וכתות מסחריות.

כתות דתיות - כיתות דתיות קיימות בכל העולם ובכל הדתות, גם אצלנו ביהדות קיימות כתות. מאז שנות השבעים כשהתחיל גל החזרה בתשובה, הכתות רק גדלו והתעצמו. כשהחוזרים בתשובה הם הנפגעים העיקריים. אם כי קיימים גם

כתות שמגייסות חברים מהציבור הדתי והחרדי.

כת דתית פירושה מנהיג גורו שמתמש בדת כדי לשלוט על הקבוצה. הרעיון של הקבוצה שמאחד אותם הוא רעיון רוחני דתי.

בדרך כלל יקח המנהיג נושא שקיים בדת ויקצין אותו וע"י ההקצנה יגרום לבידול משאר האנשים. ההקצנה בנושא מסויים אין בה שום דבר רע, ואינו מאפיין כיתתי, אבל הגורו משתמש בהקצנה לצורך מטרתו. (כתות דתיות, אע"פ שבדרך כלל זה יהיה רעיון רוחני דתי, אין זה אומר שכתות כאלה קיימות דווקא בציבור הדתי, גם בציבור שאינו שומר תורה ומצוות, יש לא פחות כתות כאלו, שמבוססים על רעיון רוחני ואפי' דתי)

המנהיג יחנך שהוא היחיד שיודע את האמת, דרכו תהיה הגאולה הפרטית ו/או הכללית. בכתות מסויימות חברי הקבוצה מאמינים שהמנהיג הוא הגואל, המשיח, אליהו הנביא.

מה המטרה של המנהיג? דבר ראשון זה לא כ"כ משנה לנו, מה שמשנה לנו זה האם יש נפגעים ממנו או לא, אבל כן יש חשיבות לדעת מה בדרך כלל יהיה המטרה.

כבוד ושליטה - בד"כ מה שמחפש הגורו הוא עצם השליטה על חברי הקבוצה, לעיתים זה יוגדר כהפרעה נפשית.

כסף - אצל רוב המנהיגים אנחנו נראה שהם מקבלים כסף מחברי הקבוצה וממומנים על ידי חברי הקבוצה ולעיתים אף ממש מתעשרים על חשבונם.

סיפוק צרכיו - הגורו ישתמש הרבה בנאמניו לסיפוק צרכיו האישיים בלי להביא להם תמורה על כך. במקרים יותר חמורים זה יגיע עד למילוי תאוותיו.

כתות מסחריות - בדרך כלל דפוס הפעולה יהיה ע"י שיווק מוצר כל שהוא ע"י שהמשווקים הופכים לשבויים בידי בעלי החברה. בעלי החברה יפעילו מניפולציות פסיכולוגיות לשכנע להישאר בתוכנית השיווקית הזאת. בהרבה מקרים מדובר בנוכלות ולכן אין לבעלי החברה איך להרוויח לולא לקיחת כסף מחברי הקבוצה והפיכתם למשועבדים לחברה.

המטרה שלהם בדרך כלל היא כספית.

כתות טיפוליות - לצערינו הרב זה יותר ויותר נכנס לציבור החרדי. בכתות טיפוליות נכלול: סדנאות להעצמה אישית, קבוצות תמיכה, יעוץ זוגי/משפחתי, שיטות לדיאטה וכדומה. כמובן שבכל אחד מהתחומים לעיל יש גם סדנאות ושיטות טובות, אבל יש כאלו שישתמשו בצורך הטיפולי ובשיטות האלו כדי לייצר את אותה שליטה, תלות וניצול הקיימים בקבוצות בעלות מאפיינים כיתתיים ופוגענים.

המטרה בדרך כלל זה הצורך בשליטה. בהרבה מקרים המטרה היא גם כן כסף, ע"י יצירת תלות בטיפול שלא נגמר, וכך לוקחים הרבה מאוד כסף.

מאפיינים כיתתיים

אנשי המקצוע הרבו לחקור ולהגדיר מהם המאפיינים הכיתתיים, ישנם מאפיינים רבים, נביא רשימה מתומצתת של עיקרי המאפיינים.

המאפיינים המובהקים של קבוצה כיתתית הם: הערצה מוגזמת למנהיג, יצירת תלות, הסתרה וסילוף מידע (סודיות),

מעגלים חיצוניים ופנימיים, ריחוק עד ניתוק מהסביבה ומקרובי משפחה שאינם חלק מהקבוצה - בעידוד ישיר או עקיף של הקבוצה, דרישת ציות מוחלטת תוך הפעלת לחץ חברתי, פיקוח וענישה, השפלות ומניפולציות, הטלת אשמה ובושה על החברים בקבוצה, מתן משאבים כלכליים ואחרים לקבוצה עד כדי שעבוד של המשאבים האישיים לטובת הקבוצה, גיוס חברים חדשים, סדר היום סובב סביב המנהיג והקבוצה, סולידריות מוגזמת בין חברי הקבוצה, טקסיות ואידיאולוגיה העומדת בבסיס פעילות הקבוצה.

בכדי לבחון קבוצה האם היא כיתתית או לא, נבדוק האם קיימים בה חלק ממאפיינים אלו.

חשוב לשים לב, לא כל קבוצה שיש בה מאפיין כיתתי בהכרח שהיא כת, ולא בכל כת יש את כל המאפיינים הכיתתיים.

ככל שקיימים בקבוצה מסוימת יותר מאפיינים כיתתיים כך ניתן להסיק כי הקבוצה היא יותר כיתתית.

חשוב להדגיש; כדי שקבוצה תהפוך לכת פוגענית, חייבת להיות בקבוצה פגיעה באחת מהדברים הבאים: נפשית, פיזית, כלכלית, חברתית.

סימני זיהוי לכתות פוגעניות

ישנם הרבה מאפיינים לכתות. כמו שכבר הבאנו לעיל את עיקרי המאפיינים שקבעו אנשי המקצוע.

בציבור שלנו ישנם מאפיינים שיותר רלוונטים, ויש עוד דברים שאומנם לא יוגדרו כמאפיין, אבל נמצאים פעמים רבות בכתות.

ברשימה הבאה ננסה ללקט סימני זיהוי לכתות בציבור החרדי, בתוך הדברים נביא את המאפיינים וכן את סימני הזיהוי, עם תוספת הסבר קצרה. כמו כן ניסיתי לתת בקיצור הסבר במקומות שכביכול קשה להבין את ההבדל בין סימן זה לכל קהילה לגיטימית בציבור החרדי.

בקבוצה שנמצא אחד או יותר מסימנים אלו, אין בהכרח שמדובר בכת (תלוי איזה סממן) אבל כן חשוב שתדלק נורה אדומה ונדע שיש חובה לבדוק יותר לעומק כדי שלא ניפול למקום הרסני ומסוכן.

בכל מקרה, תמיד, חשוב וכדאי לא לפחד לשאול ולהתייעץ עם רבנים/ קרובי משפחה שחפצים בטובתכם.

בחלק מהכתות קיימים מספר מעגלים סביב המנהיג, מעגלים פנימיים וחיצוניים. רוב המאפיינים הכיתתיים שקיימים בקבוצה יתקיימו במעגלים הפנימיים ושם יהיו עיקר הפגיעות. מטרת המעגלים החיצוניים היא לצורך חיזוק והאדרת הקבוצה שבד"כ

משמשת כמעטפת אנושית פוטנציאלית לכניסה בעתיד של אנשים חדשים למעגלים הפנימיים. בחלק מהקבוצות שקיימים מעגלים אלו, מי שנמצא במעגל היותר חיצוני לא מודע בדרך כלל לניצול ולפגיעה המתרחשת במעגל הפנימי יותר, לא נחשף להשפלות, ללקיחת כספים ולכלל היתר. כך הם שבויים בקבוצה בלי שמודעים לבעיותיה.

תלות- תלות היא התחושה של אדם שמרגיש חסר אוניס כשאין אדם אחר הנמצא שם כדי לתמוך בו. ככל שתחושה הזו חולשת על יותר ויותר תחומי חיים בחיי היום יום הרגילים, כך מובן שהתלות היא יותר קשה וחולנית ופוגעת בעצמאות של היחיד.

בכתות קיימת תלות מופרזת בין חברי הקבוצה למנהיג. ו/או בין חברי הקבוצה לקבוצה עצמה.

חשוב להדגיש שתלות היא תופעה רחבה, לעיתים בגלל מי שנתלה ולעיתים בגלל מי שנתלים בו. כשיש תלות צריך לטפל בה, לא תמיד זה יהיה כת, אלא א"כ המנהיג הוא זה שמייצר ודורש את התלות, מעודד ומתחזק אותה בכוונת מכוון כדי לשלוט.

ניתוק מהמשפחה והחברים- ניתוק מכל מי שלא בקבוצה: משפחה, חברים, שכנים. הניתוק יכול להיות מעשי ויכול להיות גם ניתוק נפשי. מה שאומר שלמרות שבפועל יתקיימו פגישות עם החברים והמשפחה, לא יהיה שם באמת קשר אמיתי, אלא עדיין יהיה ריחוק ונתק מבחינה נפשית.

בנקודה זו יש להבדיל בין חינוך של אמא שמחנכת את ילדיה שלא להתחבר עם ילדים שלדעתה עלולים לדרדר או לקלקל

את ילדיה מבחינה מוסרית או חברתית או דתית לבין כתות ששם נראה שבאופן עיקבי מנהיג הכת יגרום או ידריך את חברי הכת להתנתק מכל יקיריהם שאינם קשורים לקבוצה.

הניתוק בהרבה מקרים הוא גם מההורים. מצוות "כבד את אביך ואת אמך" לא זוכה לחשיבות יתירה, ואף להפך, בעיני מנהיגי כתות פוגעניות.

אסור להעביר ביקורת- בכתות טיפוליות ומסחריות נמצא התנגדות לשאילת שאלות על השיטה, או להבעת ספיקות על הקבוצה. הבעת ספיקות פירושה מרד בכת, בשיטה ובמנהיג. בדרך כלל בכתות יאסרו לקרוא מידע ביקורתי עליהם.

סודיות- אסור להוציא החוצה את חוקי ואמונת הקבוצה. בהרבה קבוצות חלק מההתכנסויות עם המנהיג נעשות בסתר, אסור להקליט ואסור לספר מה עלה במפגשים אלו. לא פעם נערכים מפגשים בהם "מלמדים" את המאמינים בכת כיצד לשקר ולספר לאנשים מחוץ לקבוצה דברים אחרים ממה שבאמת קורה בה, מתוך אמונה שהאנשים בחוץ לא בדרגה רוחנית מספיקה ולכן לא יבינו את ההתנהגות שלנו ולכן צריך לשקר. לא פעם המנהיג ידרוש סודיות גם בשיחות שיבצע בין בני זוג.

האמת היחידה ושליטת האחר- הקבוצה והמנהיג הם האמת היחידה, כל השאר הם לא באמת, בדגש על שליטת האחר. בכתות האמת היחידה תהיה במנהיג הספציפי של אותה הקבוצה. בשונה מהיהדות שטוענת ומוכיחה שהיא האמת היחידה, אבל אין בן אדם יחיד שרק דרכו אפשר להגיע לאמת. משפטים כמו "כל מי שלא נהג כמונו בעניין פלוני ישרף בגיהנום", "האמת רק פה, כל מי שבחוץ חי בשקר", "רק הקבוצה שלנו תזכה לגאולה", "אנחנו תיבת נח, כל מה שבחוץ מבול"

כשהנאמר הוא כלפי קבוצות חרדיות אחרות וכלפי רבנים אחרים, השלילה היא טוטלית ועל כולם) - בדרך כלל יהיה סממן לכת, במיוחד כשהמסרים חוזרים על עצמם הרבה.

בחלק מהכתות אנחנו נשמע שהמנהיג מזלזל באופן תדיר בכל הרבנים האחרים, צוחק ומתבדח עליהם, אם בפומבי ואם בשיחות פנימיות עם החברים הנאמנים.

המנהיג יותר חשוב מהדרך - קבוצה שמתנהלת וממוקדת סביב מנהיג ולא סביב דרך, כשהמנהיג יותר חשוב מהדרך, ולכן ניתן לסלף את הדרך, המוסר ואף את ההלכה אם המנהיג מורה לעשות כך.

המנהיג תמיד צודק - החינוך שהמנהיג לעולם צודק, יהיה מה שיהיה, ולא יכול לטעות לעולם מהווה סממן של כת.

כל תלמיד בטוח שרבו תמיד צודק, ואין בזה כל בעיה. הבעיה מתחילה כאשר נוצר מצב בו חברי הקבוצה מאמינים שלמנהיג אין שום יכולת לטעות לנצח, ולכן כל דבר הזוי ככל שיהיה, אפילו שנוגד כל מוסכמה חברתית ומוסרית, או/ו נוגד את ההלכה, יעבור בקלות אצל חברי הקבוצה שהרי המנהיג בודאי לא טועה. דבר זה חוסם כל אפשרות של ביקורת או בחירה עצמית.

היטב הגדיר את העניין הגה"צ ר' אביגדור מילר זצוק"ל וז"ל: "אדם המציית לעצותיהם של אנשים גדולים עושה מה שהקב"ה רוצה שהוא יעשה, ולכן הוא נחשב כבוטח בה'. עם זאת, יש לדעת שאף אחד אינו מושלם לחלוטין, וגם אדם גדול או ראש ישיבה עלולים פעם לטעות, היחיד שלעולם אינו טועה הוא הקב"ה. אפילו על משה רבינו כתוב בגמרא שהוא טעה, רק נביא האומר "כה אמר ה'" איננו טועה. עלינו לציית לעצותיהם של גדולי ישראל כי הם היועצים הטובים ביותר שבאפשרותינו למצוא, וגם ובעיקר משום שהקב"ה רוצה שנציית להם".

ציות עיוור למנהיג תוך ביטול עצמי - דרישת ציות וכפיפות מוחלטת למנהיג הקבוצה והטלת סנקציות כאשר אלה אינן ממולאות כנדרש. בעבודת ה' אחד מאבני היסוד הוא הבחירה.

דרישת אמון - דרישת אמון מוגזמת (כלומר אמון גמור וחזרה על הענין פעמים רבות) הינו מאפיין כיתתי, ההבדל בין אמונת חכמים לאמונת הגורו, אמונת חכמים תמיד תהיה מבחירה חופשית ושכלית. עם יכולת לחכמים עצמם לבקר ולחלוק. בכתות הגורו ידרוש את האמונה בו, ידגיש אותה במפגשים, ידבר עליה, יהפוך את האמון בו לחלק מרכזי מהשיח היומיומי, יכחיד ויאיים על מי שאינו מאמין בו באופן עיוור וגם יטיל עונשים וסנקציות אם הוא יראה שמישהו לא נותן בו אמון מוחלט.

בשלושת הסעיפים האחרונים הרבה שואלים מה זה שונה ממה שלימדונו חז"ל על הפסוק "לא תסור מכל אשר יגידו לך ימין ושמאל" - "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

התשובה היא, הפסוק מדבר לגבי הסנהדרין "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה'" - שלהם יש את הסמכות לקבוע מה התורה אומרת (ובהמשך אלו גדולי ישראל שבכל דור ודור). התורה ח"ו לא דורשת ממני לעשות הפוך ממה שנכון, ח"ו לא על ימין שהוא שמאל ולא על שמאל שהוא ימין. התורה דורשת ממני לשמוע בקול הסנהדרין כשאומרים לי על משהו שהוא ימין גם אם לי הוא נראה שמאל. אבל בודאי שהוא באמת ימין. וכלשון הספרי "אפי" נראים בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שמע להם".

השימוש החצוף שמנהיגי כתות עושים בפסוק זה כדי לדרוש נאמנות מוחלטת היא חוצפה ועזות מצח, אין בן אדם אחד ויחיד

עלי אדמות שהוא זה שיפרש לנו את התורה ונסמוך עליו כמו הסנהדרין, גם בסנהדרין הם לא היו אחד ולא שתיים. גדולי ישראל בכל הדורות היו מקובלים על כולם וגם אם חלקו אחד על השני, אף אחד לא חינך שלו הסמכות היחידה ועליו נאמר "לא תסור מכל אשר יגידו לך אפי' על ימין שהוא שמאל"..

האמון ברב, מנהיג, הוא דבר חיובי וטוב. אבל האמון חייב להיות בגבולות הנכונים. לכל ילד נורמלי שיש לו אבא נורמלי - יש אמון באבא שלו. אבל עדיין אנחנו מצפים שהוא לא יקפוץ מהגג אם אבא שלו יאמר לו. כך גם לגבי רב ומנהיג האמון יכול להיות מוחלט, אבל עדיין לא בכל מחיר ולא בכל מקרה. לדוגמא כשיאמר לעבור על הלכה מפורשת ומוסכמת על כולם. חייב להיות שעדיין נשאר לתלמיד מקום לבחירה ולמחשבה. (אע"פ שגם במקרה שהוא לא מבין בכל זאת הוא סומך על המנהיג ויעשה מה שאומר לו, בהבנה שהמנהיג יותר חכם ממנו, יודע יותר טוב ממנו מה רצון ה', אבל עדיין החשיבה והבחירה לא נעלמת לגמרי).

חשוב להרגיל את עצמנו, שאם עולה ספק לגבי הדרכה מסוימת מאיזה שהוא מנהיג, שמפתיעה או מוזרה, ללכת לשאול מנהיג או רב אחר ולשמוע דעה נוספת. (אם אדם לא מסוגל לסמוך על רב נוסף כי לדעתו כל שאר הרבנים טועים, זה כבר צריך להדליק נורה אדומה).

שיגעון גדלות- דיבור בשבח המנהיג ע"י המנהיג עצמו לעיתים במפורש ולעיתים ברמז. לדוגמא דיבור רב על "הצדיק" כשברור לחברי הקבוצה שהכוונה למנהיג עצמו. השוואת המנהיג על ידו לגדולי דור קודמים, לתנאים, למלאכים. לעיתים מנהיגי כתות טוענים לגילויים שמימיים ומסרים משמים שמגיעים אליהם.

כמו כן נמצא שהמנהיג ידבר הרבה בשבח חברי הקבוצה שהם היחידים שהצליחו לזהות כמה הוא נעלה ושיש להם מזל שהם הגיעו לכאן..

אנחנו והם- שיח רב והבחנה בין אנחנו ל-הם (כל מי שלא בקבוצה) המטרה ליצור חיבור בין חברי הקבוצה לקבוצה, וניתוקם מכל השאר.

זריעת פחד ואימה- מטרת זריעת הפחד הוא להפחיד דבר ראשון את חברי הקבוצה מלצאת מהקבוצה או מלערער אחרי הקבוצה או/ו מנהיג הקבוצה. לא פעם נאמרים איומים מפורשים שהעוזבים יחלו במחלות קשות וימותו. חברי כתות שיצאו מכתות לעיתים מספרים, שזמן רב לפני שיצאו התחילו לחשוב כי יש דברים בעיתיים בקבוצה, אבל בגלל הפחד והחרדה הם העדיפו להשתיק את המחשבות ובטח שלא לעזוב. (עד שקרה משהו שפלט אותם החוצה או ששבר את גב הגמל).

מלבד זאת יש בפחד והאימה כדי לגרום לחוסר שיקול דעת אצל חברי הקבוצה.

ביהדות, הבחירה היא אבן יסוד. ואילו בקבוצות אלו המטרה בפחד והאימה הוא כדי לייצר מצב הפוך. לקחת את הבחירה ולגרום לשליטה מוחלטת של המנהיג על חברי הקבוצה.

יעוץ מוגזם- יעוץ על כל דבר עד הפרטים הקטנים בחיי היום יום האישיים. בכתות פוגעניות כאלו שמענו דוגמאות על יעוץ שנדרש אפילו כדי להחליט איזה צבע ריפוד של כסא לקנות או איזה סוג עוגיות לאפות לאירוע משפחתי.

חשוב להדגיש פה, שאורח חיים עם הנהגות, תקנות ואפי' קיצוניות - אין בכך כל בעיה. לא נסתכל על האידאולוגיה או על

הנהגות של הקבוצה, אלא על הקשר בין המנהיג לבין חברי הקבוצה, אם הקשר הוא חולני שצריכים להתייעץ בכל דבר גם בדברים הקטנים האישיים, זה סממן לכת, לתלות שיצר המנהיג ולחוסר העצמאות של הבן אדם.

אסור לצאת מהקבוצה- מי שיוצא מהקבוצה נהפך לרע, חולה נפש, מסוכן וכו'. אסור להיות איתו בקשר ועוד סנקציות. הנידוי והחרם פועלים כאמצעי הרתעה אצל מי שאולי חושבים על עזיבה. כשחברי הכת יודעים מה יקרה אם יעזבו את הכת. יש פה איום פסיכולוגי רב כוח.

השפלות פומביות- היהדות לא נותנת שום מקום להשפלות. לא תמצאו אף איש חינוך שכדי לחנך ישפיל בן אדם, בודאי לא מתבגר או מבוגר. בכתות אנחנו מוצאים הרבה שהמנהיג או ראשי הקבוצה משפילים את אחד מחברי הקבוצה לעיתים בפומביות ולעיתים ביחידות. דבר זה הוא מאפיין מובהק לשטלתנות ושחיתות.

מי שמערער אחרי המנהיג פגום וצריך תיקון- הקבוצה מחנכת שמי שעלה בו רגשות שליליים כלפי המנהיג או הקבוצה הרי הוא פגום וצריך תיקון. לא תמיד זה יהיה חינוך מפורש אלא הרגשה שנוצרת מתוך האווירה בקבוצה.

הטלת אשמה- בחלק מהכתות נמצא הרבה הטלת אשמה. אירועים שליליים שקורים בעולם, לקבוצה או לאדם הפרטי, מיוחסים באופן ישיר להתנהלות הלא מספיק צייתנית של המאמינים. לעומת זאת אירועים חיוביים מיוחסים לכוחות שיש למנהיג. הרבה דוגמאות של אנשים שיצאו מכתות מספרים כי כשהיה אסון עולמי או בישראל זה היה מיוחס לאיזה אירוע שקרה בדיוק בימים האחרונים שהקבוצה פקפקה באיזה שהיא אמירה של המנהיג. וגם באופן פרטי, אדם שמגיע עם קושי, בעיה,

מחלה והמנהיג טוען כלפיו שזה בגלל שיש לו ספיקות, הרהורים בנוגע לקבוצה.

בלבול ואי יציבות - כללי הקבוצה משתנים חדשים לבקרים. לפעמים דברים שנאסרו אתמול, מותרים היום, וכן להיפך. הדבר נעשה לעיתים קרובות ובקיצוניות, ובלא הסבר מניח את הדעת, אלא להיפך, מה שמייצר בלבול, חוסר וודאות, והבנה שרק המנהיג מחליט וקובע, והכל לפי מצב רוחו.

זריקת השכל - בכתות מעודדים את חברי הקבוצה לכמה שפחות להשתמש בשכל, כמה שפחות לבחון דברים בעיניים שכליות. דיבור רב על זה שחברי הקבוצה לא מבינים כלום וכמובן שהמנהיג מבין הכל.

פיקוח על מעשי חברי הקבוצה - עם אמצעי ענישה למי שנמצא עובר על כללי הקבוצה. דוגמא לעונשים שנמצא בכתות למי שלא מציית למנהיג: צומות, שתיקות, נידויים, חרמות, הרחקות מהמנהיג, השפלות. וכמובן שלמנהיג אין פיקוח.

המנהיג לא מחוייב לחוקי הקבוצה - על חברי הקבוצה מוטל תקנון וחוקים ואילו המנהיג אינו מחוייב אליהם. בכתות כאלו המנהיג טוען שבגלל רמתו הרוחנית הגבוהה הוא כבר לא מחוייב לכל הכללים. הוא כבר מעל זה. שהכללים נועדו כדי להגן על בני האדם ברמתם הנמוכה והוא לא זקוק לכך.

יודוי בפני המנהיג - חלק מהמניפולציות שמנהיגי כתות פועלים כדי לשלוט בחברי הקבוצה, הוא דרך וידויים למנהיג. ביהדות לא מצאנו שהרב ידרוש מהתלמיד להתוודות לפניו, כמו כן עצם ההתוודות בפני בשר ודם היא שום דבר ביהדות, אלא הכי תמצוי שהרב ידע להדריך מה היא דרך הישר לפעמים התלמיד יספר עשיתי כך וכך.

עידוד לשון הרע על חברי הקבוצה למנהיג-
 בקבוצות פוגעניות לעיתים המנהיג יעודד קיום של מערכת
 הלשנות בין חברי הקבוצה אליו על מנת לייצר פיקוח על מעשי
 חברי הקבוצה. זו אחת מהדרכים של המנהיג לשלוט יותר חזק
 בחברי הקבוצה.

שיעורים ארוכים מאוד ובלילות- בכתות לעיתים
 המנהיג ימסור שיעורים ארוכים מאוד (4 שעות רצוף) עד שחברי
 הקבוצה נעשים מותשים. המטרה לגרום לשומע לאבד את יכולת
 החשיבה ולקבל כל מה שנאמר לו. בהרבה מקרים נשמע
 ששיעורים אלו מתקיימים דווקא בשעות הלילה המאוחרות.

שינוי שמות וקביעת שמות ע"י מנהיג הקבוצה -
 בקבוצות כיתתיות אחד מדרכי השליטה הוא באמצעות שינוי
 השמות לחברי הקבוצה, כך מנתקים אותם מהעבר שלהם.
 במקרים של ילד שנולד להורים בתוך הקבוצה, לעיתים נשמע
 שמנהיג הקבוצה הוא זה שקובע להורים איך לקרוא לילד שנולד,
 בלי לאפשר להם כלל להביע דעה, לעיתים זה יהיה גם דווקא
 שמו של המנהיג.

אינטנסיביות- פעילות מוגזמת של החבר בכת סביב הכת
 וסביב המנהיג. בכתות הקשר עם המנהיג או הקבוצה יהיה כמעט
 יום-יומי ואף מספר פעמים ביום. אם במפגשים או בשיחות טלפון
 או בפעילות או משימה התנדבותית. הקשר יהיה מאד אינטנסיבי
 וצפוף.

**מתן משאבים או התנדבות מוגזמת עבור
 הקבוצה-** בכתות האנשים יידרשו לתרום סכומי כסף עבור
 המנהיג והקבוצה. לא מדובר במתן תרומה בסכומים סבירים,
 אלא דרישה לתת סכומי כסף הרבה מעבר ליכולת של הבן אדם
 ועל חשבון צרכיו האישיים והמשפחתיים. מעבר לכך האנשים

יידרשו לבצע פעילויות בהתנדבות עבור המנהיג והקבוצה בתחומים שונים ובתחום המומחיות שלהם. לא ישולם להם כסף עבור עבודות שהם יבצעו לקבוצה או למנהיג ואם ישולם הוא יהיה בשכר נמוך באופן מוגזם.

מסיונריות- פעילות לשם גיוס חברים נוספים לקבוצה, עיסוק נרחב בגיוס חברים חדשים לקבוצה. בשונה מזיכוי הרבים שם המטרה אינה להביא לקבוצה חברים, אלא לזכות את הבן אדם במקום שלו בד"כ ללא המשך קשר כלל.

חשוב שוב להדגיש: לא בכל כת יש את כל הנקודות האלו, ממש לא!! בחלק מהכתות נמצא רק חלק מהסממנים האלו.

וכן לא בכל קהילה שיש בה סממן כזה או אחר תוגדר ככת פוגענית, דבר ראשון צריך שיהיה פגיעה וניצול כדי להיות כת פוגענית.

אז מה עושים?

אתם חושבים שיש לכם קרוב משפחה- בן, בת, או כל מכר אחר שקרוב אליכם, בתוך כת.

מה עושים???

לצערינו אין פיתרון קסם.

קחו 4 עצות טובות:

לשתוק- נכון זה קשה מאוד, בא לכם לקחת אותו ולנענע אותו. אבל זה רק יזיק. ההיפך, צריך להמשיך לזרום איתו כאילו אין שום בעיה, ולא להביע ביקורת והתנגדות כלפי מנהיג הכת או הכת. נמשיך לאהוב ולזרום בדיוק כמו לפני זה.

להתפלל- זה הדבר שהכי עוזר.

להתייעץ- כן! הדבר מצריך יעוץ איך להתמודד עם זה. לא כל יועץ שמבין טוב בדברים אחרים בהכרח מבין בכתות. לכו להתייעץ עם כאלה שמבינים בתחום הכתות. גם לגבי יעוץ עם רבנים, יש רבנים שיש להם נסיון עם קבוצות כאלה, לכו להתייעץ איתם. עולם הכתות הוא עולם שצריך ללמוד אותו, יש לו חוקי משחק שונים. וע"כ בהכרח נצטרך להתייעץ עם מי שמבין את חוקי המשחק.

כסף- אל תתנו כסף מזומן למי שנמצא בכת, במיוחד אם הוא

דורש, לעיתים רבות זה ילך למנהיג הכת, ויחזק את הקשר ביניהם. וגם לא להלוות להם סכומים גדולים. כמובן שאדרבה תעזרו להם באופן ישיר, תיקנו להם מה שהם צריכים, ותפנקו אותם.

ההבדלים בין כתות לחצרות בציבור החרדי

יש קהילות קודש חסידיות, או חצרות שמתלכדות סביב רב מסוים, שנדמה שיש אצלם חלק (קטן) מהסממנים שכתבנו על כתות.

דבר זה גורם לבלבול מעט בציבור החרדי ביחס לכתות. אבל האמת היא שאין שום קשר בין כתות פוגעניות לחצר או חסידות כל שהיא. בשורות הבאות ננסה לדייק ולראות את ההבדלים.

ראשית, כל קבוצה שלא תהיה, אם לא נראה בה פגיעה, ניצול או כל נזק אחר שהיא גורמת, אז בודאי שהיא לא כת פוגענית, זה הבסיס לקבוצה כדי להיכלל בכת פוגענית.

אידאולוגיה לא הופכת קבוצה לכת, אלא הקשר בין חברי הקבוצה למנהיג, (או לעיתים נדירות, בין חברי הקבוצה לקבוצה, כלומר כת בלי מנהיג אלא הקבוצה היא הפוגענית). זה נכון שבהרבה מקרים בכתות דתיות, המנהיגים ידברו על האידאולוגיה, העניינים הדתיים, הרוחניות, דברים כשלעצמם לגיטימיים, אלא שמנהיג של כת משתמש באידאולוגיה לא לשמה אלא כדי לפגוע, לשלוט, לגרום לתלות.

מלבד זה שבקהילות קודש כלל וכלל לא נמצא פגיעה וניצול, ישנם הבדלים מהותיים בין חצרות לגיטימיות לבין כתות

פוגעניות.

לדוגמא: בחצרות חסידיות- האדמו"ר לא יחיד, יש רבנים, מוצ"ם, דיינים, ראשי ישיבה וכו'. לעומת זה בכתות פוגעניות מנהיג הכת יחיד.

בחצרות בציבור החרדי יכבדו ויעריכו גם את כל שאר הרבנים והחצרות האחרות, גם אם מאוד אוחזים מדרכם ורבם. לעומת זאת בכתות פוגעניות כל מי שלא בקבוצה שלהם לא נמצא ב"האמת".

רמת האינטנסיביות בחצרות בציבור החרדי, בדרך כלל, שונה מכתות פוגעניות. יש חסידים שמגיעים לאדמו"ר שלהם פעם בשנה, יש פעמיים בשנה, יש שיגיעו כל שבת לטיש או לתפילה. לעומת זה בכתות פוגעניות הקשר עם מנהיג הכת יהיה קשר אינטנסיבי יום-יומי ולפעמים אפילו כמה פעמים ביום שיבוא לידי ביטוי באופנים רבים. (מפגשים אישיים, מפגשים קבוצתיים, פעילות עבור הקבוצה, שיחות טלפון).

בחצרות, קהילות בציבור החרדי, אין התערבות בחיים הפרטיים, אלא עונים למי שבא להתייעץ. לעומת זה בכתות פוגעניות מתערבים גם בחיים הפרטיים, מחייבים להתייעץ, מתערבים גם במקומות שלא נשאלו, משכנעים להתחתן עם מישהו מסויים, מגרשים, מחליטים לגבי מתן שמות לילדים וכו'.

כמה שהאמונת חכמים חזקה היא תמיד תהיה מבחירה. לעומת זאת בכתות פוגעניות האמון יהיה חובה ונעשה בטכניקות פסיכולוגיות שונות, באיומים ובענישה.

לעולם לא נראה אדמו"ר או רב שישפיל את תלמידו. לעומת זאת בכתות פוגעניות יש השפלות אישיות ופומביות.

